

## МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

*Анотація. Узагальнено міжнародний досвід адміністрування податку на прибуток.*

*Аннотация. Обобщен международный опыт администрирования налога на прибыль.*

*Annotation. The international experience of income tax administration was summarized.*

*Ключові слова: адміністрування податку на прибуток, контроль.*

Підвищення ролі держави в системі управління економікою, а саме радикальне реформування діючої системи контролю за діяльністю підприємств є характерними тенденціями сучасного етапу розвитку України. За цих умов необхідною є чітка та раціональна організація процесу адміністрування податків.

Дослідження та ретельний аналіз теоретичних доробок з питання трактування поняття "адміністрування податків" у цілому та податку на прибуток зокрема дозволив виявити низку певних теоретичних та практичних проблем. Крім того, досить важливим залишається питання удосконалення процесу адміністрування податку на прибуток з урахуванням зарубіжного досвіду. Саме це й обумовило актуальність обраної теми дослідження.

Метою дослідження є узагальнення міжнародного досвіду адміністрування податку на прибуток.

Для досягнення поставленої мети автором визначено та виокремлено основні сутнісні ознаки адміністрування податків, а також узагальнено досвід розвинутих країн з цього питання.

Як свідчить проведене дослідження, питанню адміністрування податків присвячено роботи [1 – 4]. Так, більшість науковців та практиків визнають, що основною метою адміністрування податків виступає забезпечення своєчасності та повноти сплати до бюджету податків та обов'язкових платежів [1; 2]. Крім того, не менш важливою ознакою адміністрування податків є його законодавча врегульованість і регламентованість [3], що визначає певну сукупність принципів, методів та прийомів його здійснення, що в основному обумовлена діючим законодавством та податковою політикою держави.

Особливої уваги вимагають вирішення питань адміністрування податку на прибуток підприємств, оскільки він виступає одним із бюджетоутворюючих податків.

Слід зазначити, що система адміністрування податку на прибуток у нашій державі в результаті тривалих та значних перетворень, спрямованих на врахування норм європейського законодавства та вимог міжнародних економічних організацій, наближається до системи, що практикується в розвинутих країнах. Однак у той же час існують певні відмінності, що, на думку автора, значним чином впливають на ефективність адміністрування податку на прибуток підприємств та податкового контролю як складової державного фінансового контролю взагалі.

Слід зазначити, що однією з особливостей адміністрування податків у розвинутих країнах виступає те, що платник податків є зареєстрованим у загальнодержавній податковій службі, на відміну від порядку реєстрації в нашій державі з вимогою здійснення господарської діяльності за місцем реєстрації. З одного боку, вітчизняний досвід спрощує роботу співробітників податкової служби та підвищує поінформованість про того чи іншого платника податків та полегшує можливість спілкування з ним безпосередньо за місцем його розташування. У той же час вважається, що європейський підхід, що передбачає здебільшого "електронний варіант спілкування", надає більше можливостей щодо контролю за дотриманням податкового законодавства платниками податків на партнерських засадах та щодо підвищення якості їх обслуговування.

Суттєвою особливістю, на думку автора, є практика визначення та оцінки ризикових платників під час процедури реєстрації, а не у процесі безпосереднього контролю за правильністю нарахування та сплати податку на прибуток. Зазначене може бути досягнуте шляхом фактичного попереднього огляду, здобуття додаткової інформації як від самого платника податків, так і від третіх осіб.

Запровадження такої практики, на думку автора, повинно зменшити кількість перевірочних заходів щодо дотримання платником податків норм діючого законодавства.

Як показало дослідження, у розвинутих країнах переважним принципом адміністрування податків є принцип масово-роз'яснювальної роботи [3], особливе значення при цьому надається сучасним інформаційним технологіям. Більшість цих методів досить ефективно останнім часом упроваджуються у вітчизняну практику адміністрування податків у цілому, та особливо податку на прибуток підприємств унаслідок складності та неоднозначності його нарахування та сплати.

У той же час невирішеною на сьогодні залишається проблема складності і постійних змін, незважаючи на вступ у дію Податкового кодексу України, податкової звітності. Слід, на думку автора, звернути увагу на той факт, що в більшості європейських країн за податком на прибуток існує тільки одна форма податкової звітності, досить проста і зрозуміла та не передбачаюча можливості різного трактування щодо її заповнення [4].

Більш того, проблемним залишається питання плати за подання податкової звітності в електронному вигляді, що є додатковими витратами для підприємств та періоди звітності, що підвищують трудові та матеріальні витрати підприємства.

Таким чином, на думку автора, взяття до уваги та впровадження міжнародного досвіду з адміністрування податку на прибуток у вітчизняну практику повинне підвищити його ефективність шляхом збільшення фіскального ефекту при зниженні витрат на його здійснення.

*Наук. керівн. Замятіна К. В.*

---

**Література:** 1. Абрамчик Л. Я. Налоговое администрирование в системе финансового контроля / Л. Я. Абрамчик // Финансовое право. – 2005. – № 6. 2. Дадашев А. Налоговое администрирование в РФ : учебн. пособ. / А. Дадашев, А. В. Лобанов. – 2002. – 363 с. 3. Покинтелица В. М. Зарубіжний досвід адміністрування податків / В. М. Покинтелица // Научный вестник ДГМА. – 2009. – № 1. – С. 281–287.  
4. <http://www.sta.gov.ua>.